

A kor kriminalaetiológiai jelentősége a bevándorlás szempontjából

ÍRTA:
Dr. HACKER ERVIN

MISKOLC, 1928
MAGYAR JÖVŐ NYOMDAÜZEM ÉS LAPKIADÓVÁLLALAT R.-T.

1. A kriminalaetiologiában uralkodó nézet, hogy egyes korosztályok lényegesen nagyobb, mások viszont tetemesen kisebb kriminalitást mutatnak.

A tapasztalat főként oda tendál, hogy a mindenütt mutatkozó, állandóan fokozódó industrializációval összefüggésben és általa befolyásolva főként a fiatalabb korosztályok kriminalitása nagyobb.

Főként a 18-20. életévet követő évtized, vagy talán másfél évtized az, amely — elsősorban a férfinek — a kriminalitása szempontjából talán a legérdekesebb. Az ember ekkor kezdi kivenni nagy részét az élet küzdelméből. Joggal állítható tehát, hogy ezek azok a korévek, amelyek a legnagyobb veszéllyel járnak.

Az összes szomatologiai tényezők közt egyik legfontosabbnak jelentkezik a büntetettnek az életkora. Nem túlzás az állítás, hogy az ember kriminalitásában a kor majdnem döntő befolyást gyakorol.

Hogy a kornak a bevándorlás szempontjából gyakorolt hatását kellően értékelni tudjuk, főként két tényre kell előzetesen rávilágítanunk. Először arra, hogy milyen az összlakosság szerkezete kormegoszlás szempontjából, azaz hogy az egyes korosztályok mennyiben vannak képviselve az összlakosságban. Másodszor pedig tisztáznunk kell azt, hogy ezzel szemben ettől mennyiben eltérő a be-, illetve kivándorlóknak korbeli megoszlása. Ha az ilyként megállapított törvényszerűségeket azután összevetjük a fentebb mondottakkal, úgy máris módunkban lesz a kornak a bevándorlás szempontjából való kriminalaetiologiai jelentőségét kellően értékelni.

Első feladatunk tehát az, hogy az összlakosságnak kor szempontjából való megoszlására rávilágítsunk.

2. Hazánkban az összlakosságnak a korosztályok szerint való tagozódása²⁾ a következő volt:

A megjelölt évek átlagában	Korosztályok				
	–20	20–29	30–39	40–49	50–
1905–07 . .	24.1	35.4	25.3	12.6	2.6
1911–13 . .	17.3	33.8	23.3	18.7	6.9

Németországban az 1896. évben a kormegoszlás az összlakosságban a következő volt³⁾ :

Korosztály	Százalék- ban
14 éven aluli .	33.0
14–21 éves .	13.7
21–30 éves .	14.4
30–50 éves .	23.1
50 éven felüli .	15.8
	100.0

Végül, hogy még egy adattal szolgáljunk, az

²⁾ Magyarország kivándorlása és visszavándorlása 1899—1913, Magyar statisztikai közlemények, Uj sorozat 67. kötet, Budapest, 1918, Általános jelentés 23. old.

³⁾ Mayr, Statistik und Gesellschaftslehre, II. kötet, Tübingen, 1897, 351. old.

Északamerikai Egyesült Államokban⁴⁾ a korosztályok megoszlása az 1910. évben a következő volt:

Korosztály	Az össz- lakosságban	A fehérbőrű lakosságban	
		A ben- szülöttben	A beván- doroltban
10 éven aluliak	22.2	13.5	0.8
10—14 évesek	9.9	23.1	4.9
15—24 évesek	19.6	20.3	15.8
25—44 évesek	29.2	26.5	44.1
45—64 évesek	14.6	13.0	25.4
64 éven felüliek	4.3	3.6	8.9
Életkor megjelölése hiányzott	0.2	0.2	0.1
	100.0	100.0	100.0

Már e helyütt felhívjuk a figyelmet az e táblázatban jelentkező ama nagy különbségre és eltérésre, amely a fehérbőrű lakoságnál a benszülöttek és bevándoroltak kormegoszlása tekintetében mutatkozik!

3. A lakoságnak általában mutatkozó korbeli szerkezetével szemben teljesen eltérő képet mutat a ki- és bevándorlók korbeli megoszlása.

Hazánkban⁵⁾ az 1899-1913. évek átlagában a ki-

⁴⁾ Prisoners and Juvenile Delinquents in the United States 1910, Washington, 1918, 69. és 118. old.

⁵⁾ Magyarország kivándorlása és visszavándorlása 1890—1913, Magyar statisztikai közlemények, Új sorozat 67. kötet, Budapest, 1918. 48. táblázat.

vándorlók közt a 14 éven aluliak részesedése	10.6%
a 14-44 éveseké.....	84.9%
és a 45 éven felülieké.....	4.5%
	<u>100.0</u>

És nagyban hasonló képet kapunk akkor is, ha rövidebb időszakokat, illetve rövidebb tartamú korosztályokat vesszük alapul. A magyar-amerikai kivándorlók megoszlása⁶⁾ az 1905—907. évben a következő volt :

20 éven aluli	24.4%
20—29 évesek	36.3%
30—39 évesek	25.9%
40—49 évesek	12.0%
50 éven felüliek	1.4%
	<u>100.0</u>

És ha a hazai kivándorlókat elkülönítjük jövő tartózkodási helyük szerint, ugy a következő képet nyerjük⁷⁾:

Kivándorlók utiránya	A következőkben megjelölt évek átlagában					
	1905—07.			1911—13.		
	K o r o s z t á l y o k					
	—20	20—49	50—	—20	20—49	50—
Amerika . . .	25.1	73.5	1.4	18.6	76.4	5.0
Németország .	20.4	74.2	5.4	6.6	83.3	10.1
Románia . . .	11.7	73.0	15.3	4.2	70.0	25.8
Egyéb európai országok . . .	19.9	68.8	11.3	21.3	65.0	13.7
Egyéb helyekre	12.0	75.6	12.4	13.1	63.7	23.2

⁶⁾ Magyarország kivándorlása stb., 55. táblázat.

⁷⁾ Magyarország kivándorlása stb., Általános jelentés
24. old.

A régi osztrák-magyar monarchiában a kikötőkben vezetett adatgyűjtés szerint pedig 1913-ban a korosztályok megoszlása a következő⁸⁾ volt:

20 éven aluliak	18.6%
20—29 évesek	28.6%
30—39 évesek	16.0%
40—49 évesek	25.9%
50 éven felüliek	10.9%
		100.9

Németországban a kivándorlók kor megoszlása a következő⁹⁾ volt:

A következő évek átlagában	K o r o s z t á l y o k						Meg nem jelölve
	— 10	10—14	14—21	21—30	30—50	50—	
1885—89	20.5	3.8	20.6	28.8	18.8	6.2	1.2
1890—94	19.3	4.4	20.9	29.1	20.2	6.1	—
1895—99	12.8	3.3	22.7	33.0	21.7	6.5	—
1900—04	16.6	4.1	20.1	33.7	20.3	5.2	—
1905—09	15.4	4.0	18.5	34.2	22.9	5.0	—
1910	13.7	3.7	18.3	35.6	23.7	5.0	—

Az imént felsorakoztatott adatoknál a mi szempontunkból különösen jelentős a legalacsonyabb korosztályba tartozó kivándorlóknak állandó csökkenése, amely jelenségnek krimmalaeiologiái jelentőségére még ki fogunk térni.

Végezetül még egy fontos kivándorlási területnek, Írországnak adataira óhajtunk itten reámutatni. Íror-

⁸⁾ Waltershausen, A. Sartorius v., Auswanderung, Handwörterbuch der Staatswissenschaften, 4. kiad., II. kötet, Jena, 1924, 103. old.

⁹⁾ Waltershausen: Auswanderung stb., 79. old.

szagban a kivándorlók korbeli megoszlása az 1881-90. évek átlagában, illetve az összlakosság kormegoszlása az 1881. és 1891. évek a következő¹⁰⁾ volt:

Korosztályok	A kivándorlóknál		Az összlakosságban			
	Férfiak	Nők	1881		1891	
			Férfiak	Nők	Férfiak	Nők
— 5 . . .	5.2	5.2	11.5	10.7	10.3	9.7
5—10 . . .	4.6	4.4	12.4	11.6	11.1	10.5
10—15 . . .	3.9	4.2	12.4	11.4	12.1	11.3
15—20 . . .	15.1	26.0	10.8	10.8	11.9	11.5
20—25 . . .	38.3	35.5	9.2	9.3	9.7	9.3
25—30 . . .	15.5	10.0	6.2	6.6	6.5	7.0
30—35 . . .	6.6	4.8	5.5	6.2	5.8	6.1
35—40 . . .	3.0	2.7	4.7	5.0	4.7	5.0
40—45 . . .	3.2	2.8	5.7	6.2	5.1	5.9
45—50 . . .	1.7	1.5	3.8	3.8	4.1	4.5
50—55 . . .	1.5	1.5	4.6	4.9	5.3	5.6
55—60 . . .	0.6	0.6	2.7	2.7	3.1	3.0
60— . . .	0.7	0.6	10.5	10.5	10.3	10.6
Meg nem jelölve	0.1	0.1	—	—	—	—
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

¹⁰⁾ Mayr: Id. m. IL köt. 352. old.

4. A most felsorakoztatott adatokból és tényekből kell majd további következtetéseinket és konklúzióinkat levonni.

A legelső, ami futólagos szemlélődés után is már feltűnik, hogy a fentebbiek szerint különösen magas kriminalitást mutató 20 éven felüli korosztályok, nevezzük ezeket röviden kriminálisabb korosztályoknak, a kivándorlók sorában sokkal nagyobb arányban vannak képviselve, mint az összlakosságban!

Ezek a kriminálisabb korosztályok minden nemzet kivándorlóiban fokozottabb mértékben találhatók. És ennek természetszerű folyamánya azután az, hogy az egyes jogterületekre bevándorló külföldiek ott éppen ezen különleges korbeli tulajdonságaiknál fogva a kriminalitásból nagyobb részt vesznek ki. Sajnos, a külföldieknél ilyen módon fokozottabban hatékonyá váló eme kriminalaetiologiai tényező jelentőségéről pontos képet azért nem nyerhetünk, mert hiszen ez a tényező karöltve, több más tényezővel együttesen érezteti a hatását és a megfigyeléseket zavaró körülmények kikapcsolására még csak gondolni sem lehet, amint ezt akárhány hivatalos bűnügyi statisztika kifejezetten ki is emeli¹¹⁾.

Ha talán túlzás is az az állítás, hogy a bevándorlók majdnem mind felnőttek¹²⁾, tagadhatatlan, hogy közöttük aránytalanul több a felnőtt, mint a benschülőtt lakosságban. És a bevándorlók közt erősebben képviselt kriminálisabb osztályok által előidézett veszélyt fokozza még az a körülmény is, hogy az utóbbi évek bevándorlási statisztikája éppen arról tesz tanúságot, hogy a bevándorlók sorában a legfiatalabb korosztályokhoz tartozók száma állandóan csökken, amint ez például a fentebb idézett német kivándorlási statisztika-

¹¹⁾ Például: Statistik des Deutschen Reichs: Kriminalstatistik für das Jahr 1911, Berlin, 1913, II. 53. old.

¹²⁾ Ezzel a nézettel találkozunk: Sutherland, Criminology, Philadelphia, 1924, 97. old.

kából is kitűnik, amely azt mutatja, hogy 1900. óta a 21 éven aluliak száma állandóan esik, viszont a 21—50 év között levők száma meg állandóan nő.

Tehát azon kriminalaetiologiai tényezők közt, amelyek a bevándorló külföldieknek kriminalitását mindenütt tetemesen növeli, nem legutoljára a kor is szerepel. Bár ennek a tényezőnek befolyását még csak megközelítőleg sem sikerült megállapítani, hiszen ezen tömegfigyeléseket számos zavaró körülmény gátolja, — annak hatékonnyá válásáról már a problémának futólagos szemlélete alapján is minden kétséget kizárólag meggyőződhetünk.

